

61982J0171

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 5 IULIE 1983

Biagio Valentini
împotriva
ASSEDIC din Lyon

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Tribunal de Grande Instance din Lyon)

„Securitate socială - Lucrători migranți -
Cumul de prestații pentru limită de vârstă și de pre-pensionare”

Cauza 171/82

În cauza 171/82,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal de Grande Instance din Lyon pentru pronunțarea în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

BIAGIO VALENTINI

și

ASSEDIC DIN LYON

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 46 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2), precum și privind interpretarea articolului 51 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din J. Mertens de Wilmars, președinte, P. Pescatore, A. O'Keefe și U. Everling, președinți de cameră, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot și C. Kakouris, judecători,

avocat general: G. F. Mancini,
grefier: P. Heim

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 2 iunie 1982, primită la Curte la 24 iunie 1982, Tribunal de Grande Instance din Lyon a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară privind

interpretarea articolului 46 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2), precum și privind interpretarea articolului 51 din Tratatul CEE.

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între Biagio Valentini și Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (ASSEDIC) (Asociația pentru ocuparea forței de muncă în industrie și în comerț) din Lyon.

3 Domnul Valentini, cetățean italian, a lucrat în Italia până în 1957 și, prin urmare, a beneficiat de la vârsta de 60 de ani, adică din anul 1974, de o pensie pentru limită de vârstă, de tip contributiv, care se ridică la 15 FF pe zi și care este plătită de Istituto nazionale per la previdenza sociale (INPS) (Institutul național pentru protecție socială).

4 Ulterior, domnul Valentini a lucrat în Franța din 1963 până în 1977 și, în temeiul acestui fapt, a primit, de la vârsta de 63 de ani, adică de când și-a încetat activitatea de lucrător salariat în 1977, drepturi în cadrul „sistemului garantării venitului în caz de pensionare”.

5 „Sistemul garantării venitului în caz de pensionare” a fost instituit temporar în Franța prin Acordul național interprofesional din 13 iunie 1977 care a completat și a modificat Acordul național interprofesional din 27 martie 1972 privind „garantarea venitului în caz de pensionare”, care a fost, la rândul său, completat de regulamentul anexat la Convenția din 31 decembrie 1958 de instituire a regimului național interprofesional de asigurare pentru șomaj și întemeiat pe articolul L 351-5 din Codul muncii. Acest regim este gestionat de sucursalele ASSEDIC, care administrează, de asemenea, fondurile regimului și care operează ca membri ai Union interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (UNEDIC) (Uniunea interprofesională pentru ocuparea forței de muncă în industrie și comerț).

6 Alocațiile plătite în cadrul „sistemului garantării venitului” se acordă lucrătorilor în vârstă de peste 60 de ani care se pensionează, cu condiția ca aceștia să fi fost afiliați timp de 10 ani unui regim de securitate socială al salariaților printr-o activitate desfășurată în cadrul sferei de aplicare a regimului de asigurări pentru șomaj și să dovedească, în mod normal, că au lucrat un an în una sau mai multe întreprinderi în ultimii cinci ani anteriori pensionării.

7 Aceste alocații reprezintă un procent de 70% din salariul zilnic mediu din ultimele trei luni de angajare. Acestea pot fi totuși reduse, în conformitate cu articolul 38 din modificarea din 13 iunie 1977 a anexei la normele de reglementare a regimului de prestații speciale referitoare la situația șomerilor în vârstă de peste 60 de ani. Această dispoziție care face parte din acordul național interprofesional menționat anterior, din 13 iunie 1977 urmărește să limiteze alocațiile în cauză, „astfel încât, cumulate cu prestațiile pentru pensia pentru limită de vârstă pe zi, suma celor două prestații să reprezinte cel mult 70% din salariul zilnic de referință”.

8 ASSEDIC din Lyon i-a recunoscut domnului Valentini dreptul de a beneficia de alocațiile din cadrul „garantării veniturilor”, pentru care îndeplinea condițiile numai pe baza muncii prestate în Franța. Cu toate acestea, ASSEDIC a dedus din suma zilnică plătită către acesta pensia italiană pentru limită de vârstă de 15 FF pe zi, astfel încât suma celor două prestații nu depășește plafonul de 70% din salariul zilnic anterior.

9 Domnul Valentini a contestat acest mod de calcul în fața Tribunal de grande instance din Lyon care a hotărât să suspende judecata:

„până când Curtea de Justiție a Comunităților Europene, prin interpretarea articolului 46 din Regulamentul nr. 1408/71 din 14 iunie 1971 și a articolului 51 din Tratatul de la Roma, decide dacă, în conformitate cu aceste texte, un salariat resortisant italian, cu domiciliul în Franța, titular al unei pensii pentru limită de vârstă acordată de statul italian de la vârsta de 60 de ani și beneficiar în Franța al garantării veniturilor în cuantum de 70% din salariul zilnic al acestuia, astfel cum se prevede în modificarea din 13 iunie 1977 a anexei la regulamentul privind regimul alocației pentru șomeri, poate cere cumularea pensiei din Italia cu prestația primită în Franța de 70% din salariul zilnic sau, dacă, dimpotrivă, organismul francez, ASSEDIC, care îi plătește alocația are dreptul de a deduce din suma respectivei alocații sumele plătite de organismul italian”.

10 Din ordonanța instanței naționale reiese că, prin întrebarea adresată, se urmărește, în mod esențial, să se stabilească dacă prestațiile, astfel cum sunt drepturile în temeiul „garantării veniturilor în caz de pensionare”, prevăzute de dispozițiile franceze relevante, intră în domeniul de aplicare a articolului 46 din Regulamentul nr. 1408/71, astfel încât se exclude aplicarea dispozițiilor naționale anti-cumul. Mai precis, întrebarea se împarte în două părți: prima parte, care urmărește să stabilească dacă un drept de tipul celui acordat în cadrul „garantării veniturilor” este de aceeași natură cu o pensie pentru limită de vârstă în sensul regulamentului menționat, iar a doua parte, care urmărește să stabilească dacă, ținând seama de natura prestațiilor respective și de dispozițiile articolului 51 din Tratatul CEE, se pot aplica clauze anti-cumul naționale sau comunitare.

11 În ceea ce privește răspunsul la prima parte a întrebării, pârâta în acțiunea principală, guvernul francez, precum și Comisia arată că prestațiile de tipul celor vizate în temeiul „garantării veniturilor în caz de pensionare” în Franța nu pot fi considerate prestații pentru limită de vârstă, fie pentru că sunt prestații de șomaj, astfel cum susțin ASSEDIC din Lyon și guvernul francez, fie pentru că sunt prestații care intră într-o categorie specială, care nu a fost reglementată până în prezent de Regulamentul nr. 1408/71, astfel încât asemenea prestații nu pot fi considerate de „aceeași natură” cu prestațiile pentru limită de vârstă, astfel cum susține Comisia.

12 Pe de altă parte, guvernul italian susține că astfel de prestații se califică drept fiind de „aceeași natură” cu prestațiile pentru limită de vârstă, având în vedere toate elementele constitutive ale acestora, în special vârsta.

13 Conform jurisprudenței constante a Curții, prestațiile de securitate socială sunt privite, indiferent de caracteristicile proprii diferitelor legislații naționale, ca fiind de aceeași natură, în cazul în care obiectul și scopul acestora, precum și baza lor de calcul și condițiile de acordare a acestora sunt identice. Pe de altă parte, caracteristicile care sunt pur formale nu se consideră elemente constitutive pentru clasificarea prestațiilor.

14 În acest sens, se ține seama de faptul că prestațiile pentru limită de vârstă, prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (c) și la articolul 46 din Regulamentul nr. 1408/71, sunt caracterizate, în mod esențial, prin faptul că acestea urmăresc să asigure mijloacele de subzistență persoanelor care renunță, când ating o anumită vârstă, la locul de muncă și nu mai sunt obligate să se declare disponibile la Agenția pentru ocuparea forței de muncă. Pe de altă parte, sistemul de totalizare și distribuire proporțională a prestațiilor, prevăzut la articolul 46, se bazează pe faptul

că aceste prestații sunt, în mod normal, finanțate și dobândite pe baza cotizațiilor beneficiarilor și calculate în funcție de durata afilierii acestora la regimul de asigurări.

15 Mai mult, acest lucru rezultă din toate dispozițiile capitolului 3 din titlul 4 din Regulamentul nr. 1408/71, în special articolul 45, și din scopurile prevăzute la al șaselea considerent, în sensul căruia obiectivele respectivului regulament „trebuie atinse, în special, prin totalizarea tuturor perioadelor de care țin seama diferitele legislații naționale pentru dobândirea și menținerea dreptului la prestații, precum și pentru calculul acestora”, precum și în al optulea considerent care face trimitere, în mod expres, la prestațiile pentru limită de vârstă obținute în diferitele state membre pe baza perioadelor de asigurare.

16 Prin urmare, dacă prestațiile de tipul celor în cauză prezintă anumite similitudini cu prestațiile pentru limită de vârstă în ceea ce privește obiectivul și scopul acestora, cum ar fi, în special, asigurarea de mijloace de subzistență persoanelor care au atins o anumită vârstă, acestea diferă totuși în mod clar, având în vedere baza de calcul și condițiile de acordare a acestora, ținând seama de sistemul de totalizare și de distribuire proporțională pe care se întemeiază Regulamentul nr. 1408/71.

17 Acestea diferă, de asemenea, în măsura în care urmăresc un obiectiv legat de politica de ocupare a forței de muncă, în sensul că acestea contribuie la eliberarea de locuri de muncă ocupate de salariații apropiați de pensie în beneficiul persoanelor mai tinere fără loc de muncă, obiectiv care nu a apărut decât după punerea în aplicare a Regulamentului nr. 1408/71, în contextul crizei economice care afectează Comunitatea de mai mulți ani.

18 Pe de altă parte, este necesar să se remarce faptul că o propunere a fost prezentată Consiliului de către Comisie în vederea completării Regulamentului nr. 1408/71 pentru a se ține seama de caracteristicile specifice ale prestațiilor de tipul respectiv.

19 Prin urmare, se constată că prestațiile în cauză nu pot fi considerate ca fiind de aceeași natură cu prestațiile pentru limită de vârstă prevăzute de articolul 46 din Regulamentul nr. 1408/71.

20 În ceea ce privește a doua parte a întrebării, referitoare la aplicabilitatea clauzelor naționale anti-cumul, trebuie reamintit faptul că, în conformitate cu articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, clauzele de reducere, de suspendare sau de eliminare prevăzute de legislația unui stat membru în caz de cumulare a unei prestații sau mai multor prestații de securitate socială, sunt opozabile beneficiarului, chiar dacă sunt prestații obținute în temeiul legislației unui stat membru, cu condiția ca acestea să nu fie prestații de aceeași natură pentru invaliditate, pentru limită de vârstă, deces sau pentru boală profesională.

21 În aceste condiții, nu mai trebuie analizată întrebarea cu privire la dispozițiile anti-cumul aplicabile în cazul în care prestațiile în cauză sunt de aceeași natură cu prestațiile pentru limită de vârstă în sensul articolului 12 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 1408/71.

22 Pe de altă parte, în ceea ce privește a doua teză de la alineatul (2) din același articol 12, trebuie să se constate că aceasta este compatibilă cu articolul 51 din tratat, care nu interzice aplicarea normelor naționale anti-cumul în cazul în care anumite prestații – cum sunt cele în cauză – nu sunt de aceeași natură cu prestațiile pentru invaliditate, pentru limită de vârstă, deces sau boală profesională, în sensul Regulamentului nr. 1408/71. În cazul în care aceste norme naționale anti-cumul se aplică în mod identic resortisanților din toate statele membre, fără a se ține seama de

naționalitatea acestora, nu trebuie să se facă discriminări, în sensul articolului 48 din Tratatul CEE.

23 Prin urmare, răspunsul la întrebarea adresată trebuie să fie acela că prestațiile, astfel cum sunt drepturile în temeiul „garanției veniturilor în caz de pensionare”, prevăzute de dispozițiile franceze relevante, nu intră în domeniul de aplicare a articolului 46 din Regulamentul nr. 1408/71 și că, în cazul cumulării unor astfel de prestații cu prestațiile pentru limită de vârstă, dreptul comunitar nu împiedică aplicarea normelor naționale anti-cumul.

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 Cheltuielile efectuate de Guvernul Franței, Guvernul Italiei și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de Tribunal de Grande Instance din Lyon, prin ordonanța din 2 iunie 1982, hotărăște:

Prestațiile, astfel cum sunt alocațiile în temeiul „garanției veniturilor în caz de pensionare”, prevăzute de dispozițiile franceze relevante, nu intră în domeniul de aplicare a articolului 46 din Regulamentul nr. 1408/71 și, în cazul cumulării unor astfel de prestații cu prestațiile pentru limită de vârstă, dreptul comunitar nu împiedică aplicarea normelor naționale anti-cumul.

	Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
Due	Bahlmann	Galmot	Kakouris

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 5 iulie 1983.

Grefier
P. Heim

Președinte
J. Mertens de Wilmars